

AGRICULTURA

REVISTA AGRÍCOLA CATALANA

Dies de sortida: 5 i 20 de cada mes

Subscripció: Barcelona, any: Pessetes 9 -- Fora: Pessetes 10 -- Estranger: Pessetes 11

Número solt: Pessetes 0,50

Direcció i Administració : Plaça de Catalunya, 17 (Llibreria Catalònia) : BARCELONA

SUMARI: Origen de la raça marina, per M. Rosselló Vilà.—Els sarments com a farratge, per R. Fuster.—La floridura grisa de raïu, per L. Ferrant.—L'evolució agrícola del Vallès, per J. M. Riu.—Els vagons refrigerats, per Agrícola.—Comentaris.—Informacions comercials: Vins, per P. J. Llorç; Olis, per Lluís Andreu; Cereals, per Lluís Marsal; Fruits secs, per Esteve Homí.—Notícies.—Consultori, per R. S.

Origen de la raça marinera

HOM troba un bon nombre de fets en el domini de la Zootènia que sense el concurs d'altres ciències no hi hauria manera d'explicar. Aquest és el cas de l'existència en les comarques del Gironès i la Selva, al N. E. de nostra terra, d'una població bovina pertanyent al tipus convexilini, de banyes de secció elíptica i disposades en cercle, de pelatge ros amb extremitats clares.

Aquesta població es troba voltada arreu per bòvids de perfil recte (*B. t. alpinus*); és poc nombrosa i ocupa una àrea geogràfica restringida, raons que fan extraordinari el fet de què no hagi estat absorbida per la població bovina que l'envolta.

Aquests bòvids convexilinis i rossos formen la raça anomenada *marinera* o *marinesca*, nom que prové d'haver estat emprats els animals de referència, per cert. de talla considerable, per a treure les barques a la platja en tornar de la pesquera.

Els ramaders de la contrada no tenen cap antecedent sobre l'origen de la raça, que, malgrat els creuaments efectuats amb la raça de perfil recte i també de tant en tant amb la Schwytz i la Holandesa, ofereix una aferrissada resistència a la desaparició.

La raça marinera sembla un grup destacat de la raça garonesa, però, si és així, com és arribada a les comarques del Gironès i La Selva, i com ha deixat interposar entre ella i el seu nucli d'origen els bovins del tipus alpi?

Podria presentar-se la hipòtesi de què fos una raça autòctona,

AGRICULTURA

REVISTA AGRÍCOLA CATALANA

Dies de sortida: 5 i 20 de cada mes

Subscripció: Barcelona, any: Pessetes 9 -/- Fora: Pessetes 10 -/- Estranger: Pessetes 11

Número solt: Pessetes 0,50

Direcció i Administració : Plaça de Catalunya, 17 (Llibreria Catalònia) : BARCELONA

SUMARI: Origen de la raça marina, per M. Rosselló Vilà.—Els sarments com a forratge, per R. Foster.—La floridura grisa de raïm, per L. Ferrant.—L'evolució agrícola del Vallès, per J. M. Riu.—Els vagons refrigerats, per Agrícola.—Comentaris.—Informacions comercials: Vins, per P. Y. Llori; Olis, per Lluís Andreu; Cereals, per Lluís Marsà; Fruits secs, per Esteve Homí.—Notícies.—Consultori, per R. S.

Origen de la raça marinera

HOM troba un bon nombre de fets en el domini de la Zootècnia que sense el concurs d'altres ciències no hi hauria manera d'explicar. Aquest és el cas de l'existència en les comarques del Gironès i la Selva, al N. E. de nostra terra, d'una població bovina pertanyent al tipus convexilini, de banyes de secció elíptica i disposades en cercle, de pelatge ros amb extremitats clares.

Aquesta població es troba voltada arreu per bòvids de perfil recte (*B. t. alpinus*); és poc nombrosa i ocupa una àrea geogràfica restringida, raons que fan extraordinari el fet de què no hagi estat absorbida per la població bovina que l'envolta.

Aquests bòvids convexilinis i rossos formen la raça anomenada *marinera* o *marinesca*, nom que prové d'haver estat emprats els animals de referència, per cert de talla considerable, per a treure les barques a la platja en tornar de la pesquera.

Els ramaders de la contrada no tenen cap antecedent sobre l'origen de la raça, que, malgrat els creuaments efectuats amb la raça de perfil recte i també de tant en tant amb la Schwytz i la Holandesa, ofereix una aferrissada resistència a la desaparició.

La raça marinera sembla un grup destacat de la raça garonesa, però, si és així, com és arribada a les comarques del Gironès i La Selva, i com ha deixat interposar entre ella i el seu nucli d'origen els bovins del tipus alpi?

Podria presentar-se la hipòtesi de què fos una raça autòctona,

900-800 anys a. J. C., i en aquest moment Catalunya oferia dues civilitzacions diferents, característiques de dos pobles dissemblables. Una ocupava els territoris de la costa des dels Pirineus fins als voltants de Barcelona i es troba representada per les seves necròpolis d'incineració, en les quals es retroba la ceràmica amb formes i ornamentació corresponents a la civilització *hallstática* (edat del ferro) del Sud de França i d'una manera més llunyana als primers períodes de la mateixa època de l'Oest d'Alemanya.

El professor Bosch i Gimpera, comparant el material *hallstàtic* del Migdia de França amb el de Catalunya, troba un veritable paral·lisme, sobretot en les necròpolis més antigues: Saint-Roch, prop de Tolosa de Llenguadoc; Saint-Sulpice-la-Pointe (Tarn); Saint-Girons (Ariège) et Garni, prop de Luchon.

El darrer període de la primera edat de ferro (650-500 a. J. C.) és ben representat a Catalunya per mantes necròpolis (Pla de la Gibrella, Anglès, etc.). Un segle més tard, tenim encara una bella mostra de la civilització en qüestió amb la necròpolis de Perelada, en la qual la semblança del mobiliari sepulcral (espases, fibules, ceràmica, etc.) amb el d'Averac-Prat és indubtable. El material de Perelada seria una prova d'una nova arribada dels celtes, els quals pertanyerien a la primera invasió cèltica del Migdia de França, i que haurien restat isolats a l'interior de les zones pirenenques franceses, en trobar-se forçats a abandonar el seu país per la pressió exercida pels gals en la seva empena cap el Sud de França.

Els arqueòlegs catalans han fixat els límits de les invasions cèltiques a Catalunya, i aquests límits són bo i els mateixos que els de l'àrea geogràfica de la raça marinesca.

En altres indrets de Catalunya no habitats per la raça marinesca, hom no ha trobat fins ara cap fogar de cultura cèltica. D'altra banda bo i totes les localitats franceses citades més amunt, avui dia estan encara ocupades pel tipus boví convexilini anomenat d'Aquitània.

Les comarques del Gironès i La Selva han rebut, doncs, dues invasions cèltiques en el lapsus de cinc segles (900-800 i 650-500). Hom no sap si durant aquest temps els celtes de Catalunya tingueren relacions amb els celtes del Migdia de França, però és cosa versemblable. Hom ignora així mateix quals foren les relacions que entre els celtes catalans i els d'Aquitània hi hagué després de la segona expansió esmentada.

Però, tal com tenim per ara la documentació arqueològica, sembla suficient per pensar que foren els celtes els introductors de la raça rossa de banyes rebatudes.

També podria haver-se donat el cas de què la raça fos importada en l'edat mitjana per tal com els frances començaren la conquesta de Catalunya l'any 785, arribant aquest mateix any a Girona, un dels centres de la raça marinera. L'any 801, Guillem, duc de Tolosa, prengué part en l'expedició de Lluís, rei d'Aquitània, per la conquesta de Barcelona.

Finalment, hom sap les estretes relacions de Catalunya amb el Migdia de França durant els reis de nissaga catalana, relacions que tingueren una llarga durada (xiii-xv segles).

Però amb tot i això tenim el dret de pensar que la raça marinesca fou introduïda pels celtas i que té el seu origen en la raça garonesa. Creiem posseir una prova material. En les excavacions d'Empúries hom ha descobert tres banyes, de les quals dues pertanyents a animals joves, són de secció el·líptica i l'altra, d'animal adult, és de secció circular. Un dels primers ha estat trobat a 3^m 30 de fondària en un estrat corresponent al segle iv a. J. C.; l'altre de secció el·líptica, a 2^m 10 de fondària i corresponent al segle II a. J. C., i el darrer, de secció circular, a una profunditat corresponent a l'època romana primitiva.

Les dues banyes de secció el·líptica, no poden, al nostre entendre, pertànyer sinó és a bovins convexilinis de pelatge clar, perquè a Catalunya els altres bòvids tenen les banyes de secció circular, com tot el bestiar francès i espanyol rectilini, brevilini i bru.

No es coneixen relacions entre el Migdia de França i Catalunya durant el temps de les colònies gregues i de la dominació romana. Les que tingueren lloc en l'edat mitjana no semblen pas haver estat de caràcter comercial: foren principalment polítiques. En tot cas hom no assenyala almenys cap desplaçament de poblacions humanes acompanyades de bòvids.

La formació de la raça marinesca no pot tampoc ésser moderna. A l'Escola Superior d'Agricultura, tenfem un fragment de cap de bou pertanyent a aquest tipus, trobat a Vich, amb ceràmica del segle xv.

En el segle dinou hi ha hagut durant forces anys importants entrades de bestiar de carn de Tolosa a Barcelona. Si per atzar hagués estat introduït algun reproductor del tipus aquità a l'habitat de la raça marinesca, no hauria fet altra cosa que reforçar els caràcters socials.

De l'exposició que acabem de fer en podem treure com a conclusió:

- a) *La raça marinesca és un grup isolat de la raça garonesa;*

b) La raça marinesca fou importada pels celtes quan invaïren part de Catalunya;

c) La raça marinesca no ha traspassat els límits ocupats pels celtes.

M. ROSSELL I VILA

Els sarments com a farratge

EN tota indústria la utilització dels subproductes o productes secundaris representa de vegades un profit no despreciable. En la indústria vinícola aquest aprofitament és molt limitat i el vi ha de pagar totes les despeses de producció ajudat un xic i no a totes les comarques, per la brisa.

Entre els productes del cep que poden ésser utilitzats diversament del que es fa avui, cal comptar els sarments.

Es sabut que les fulles i els sarments acumulen grans quantitats de substàncies nutritives.

Müntz obtingué per hectàrea de vinya a la regió de l'Hérault:

Fulles tendres...	7.098,00 quilos
» seques	2.215,60 »
Sarments frescos...	3.588,00 »
» secs	1.568,60 »

El mateix autor dóna la composició per cent de matèria seca continguda als sarments i a les fulles:

	<u>Sarments</u>	<u>Fulles</u>
Nitrogen...	0,59	2,03
Cendres	2,92	12,14
Anhídrid fosfòric	0,21	0,32
Oxid de calç	1,59	4,35
Oxid de potassa	0,83	0,88

D'aquestes xifres es veu que els sarments i les fulles són rics en matèries útils, i això es pot veure encara millor en els anàlisis següents fets al laboratori de la Societat d'Agricultors de França, referents als sarments:

Aigua	78,00	13,00	58,68
Mat. nitrogenades	3,10	12,28	3,93
» hidrocarbonades ..	11,98	47,17	18,09
» grasses	0,51	2,00	1,70
Cellulosa	5,00	19,75	1,86
Cendres	1,46	5,79	—